

REȚEAUA LOOK@IT – UN POTENȚIAL MECANISM DE FORMARE ȘI DEZVOLTARE A E-COMPETENȚELOR ELEVILOR ȘI TINERILOR

Cercetător științific **Ion COȘULEANU**

Cercetător științific **Anastasia ȘTEFANIȚA**

Cercetător științific **Irina COJOCARU**

Institutul de Dezvoltare a Societății Informaționale al AȘM

Aurelia SALICOV, director StarNet Soluții

THE LOOK@IT NETWORK – A POTENTIAL MECHANISM FOR TRAINING AND DEVELOPMENT OF E-SKILLS FOR STUDENTS AND YOUTH

Abstract. Republic of Moldova, as well as other EU countries is experiencing a shortage of ICT skilled personnel. The article discusses a model for tackling this issue, by creating a network of e-skills centers outside Chisinau. These will provide conditions for training of young graduates, to embrace ICT jobs and to be employed with proper wages.

Keywords: e-skills, jobs, Centres of Excellence, Information and Communication Technology (ICT), education, training, skills, employment.

Rezumat: În Moldova, ca și în țările Uniunii Europene, există un deficit de personal pregătit în TIC. În articol se pune în discuție un model de soluționare a problemei date prin crearea unei rețele a centrelor de e-Competențe în afara municipiului Chișinău. Acestea vor asigura condiții de instruire a tinerilor absolvenți pentru ca ei să obțină o profesie în domeniul TIC și să fie angajați în câmpul muncii cu salarii decente.

Cuvinte-cheie: e-competențe, locuri de muncă, centre de excelență, Tehnologia Informației și Comunicațiilor (TIC), educație, instruire, abilități, angajare.

INTRODUCERE

De la un timp încoace în țările Uniunii Europene există un deficit de personal pregătit în domeniul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor (TIC). Tendința în creștere a locurilor de muncă vacante din sectorul TIC coincide cu o perioadă de șomaj relativ ridicat, implicând astfel scăderea eficienței pe piața muncii din țările Uniunii Europene. Deficite similare de competențe TIC sunt atestate în Statele Unite, Canada, Brazilia, Australia, Rusia, Africa de Sud, America Latină, Malaezia și Japonia [1]. Aceleași probleme le are și Republica Moldova. Tinerii au oportunitatea obținerii unui loc de muncă doar după absolvirea facultății fără a fi pregătiți să urmeze o carieră din perioada studiilor liceale, în timp ce companiile vorbesc despre un deficit de personal calificat în domeniul TIC. Având la bază un cadru normativ consolidat și un șir de inițiative, programe și proiecte, Moldova se preocupă de ameliorarea situației începând de la nivelul sistemului educațional până la eficientizarea forței de muncă.

Pornind de la prevederile Codului Educației și luând în considerare rezultatele Studiului de fezabilitate efectuat de către Institutul de Dezvoltare a Societății Informaționale (pe perioada decembrie

2014 – ianuarie 2015), în cele ce urmează ne propunem examinarea unui model pentru soluționarea problemelor identificate. Ideea de bază se concentrează pe dezvoltarea unei forme de funcționare a rețelei Centrelor de e-competențe (e-performanțe) în zonele Republicii Moldova din afara capitalei țării. Centrele de e-competențe/ e-performanță în TIC din teritoriu vor deveni sursă de forță de muncă calificată pentru companii, dar și de tineri bine pregătiți pentru universități/Centre de Excelență, iar profesorii/trainerii pentru centrele teritoriale vor fi instruiți la centrele de excelență. Astfel va fi asigurată sinergia dintre eforturile tuturor actorilor implicați în procesul educațional formal, dar și extrașcolar. Mai mult, cei mai buni elevi din clasele superioare vor fi angajați chiar din perioada studiilor de către companii în proiecte cu remunerare salarială.

Abordarea europeană privind e-competențele

Conferința europeană de competențe digitale din 2013, organizată de Comisia Europeană, a lansat câteva mesaje cheie [2]:

- Capacitatea întreprinderilor europene de a concura și de a evolua la începutul secolului al XXI-lea depinde într-o măsură tot mai mare de utilizarea inovativă și eficientă a noilor tehnologii.

▪ În pofida nivelului înalt al șomajului, deficitul de competențe digitale continuă să crească în toate sectoarele. Lipsa de coordonare dintre competențele disponibile și nevoile de pe piața muncii există în toate statele membre, chiar dacă le afectează în grad diferit. De remarcat că cererea de specialiști TIC este în creștere cu aproximativ 4 la sută pe an, depășind oferta.

Pornind de la paradigma piramidei competențelor, elaborată de INSEAD (figura 1), Europa trebuie să facă față provocărilor la fiecare dintre cele trei niveluri:

a) alfabetizare și competențe de bază, printre care se numără competențele digitale, matematica și științele (inclusiv programarea);

b) competențele profesionale necesare pe piața muncii, dobândite prin educație formală, dar și, tot mai des, la locul de muncă;

c) aptitudini specifice economiei globale bazate pe cunoaștere (EGC), mai puțin tangibile, dar care presupun abilități de conducere și de anticipare a schimbărilor, esențiale pentru demersul inovator [3].

Guvernele din Europa sporesc semnificativ eforturile lor pentru a reduce deficitul de competențe prin politici, inițiative și parteneriate dedicate. Multiplele inițiative urmăresc adaptarea educației primare și secundare nu numai pentru a asigura competențe de bază pentru utilizatorii TIC la o fază timpurie, dar și pentru a crește interesul pentru continuarea studiilor în sisteme informatizate după școala secundară. În ultimii ani, toate statele membre au actualizat și au modernizat planurile de învățământ și infrastructura TIC pentru a face față inovațiilor tehnice și pentru a dezvolta necesitățile industriei și societății.

Există și semnale recente suplimentare pozitive, statele membre devenind tot mai active, cum ar fi Grecia, Italia și Bulgaria, care au stabilit în 2014 coaliții naționale ca parte a „Marii Coaliții pentru crearea de locuri de muncă digitale” lansate de Comisia Europeană în martie 2013 [1].

Figura 1. Piramida competențelor (INSEAD)

Situația din Republica Moldova privind educația formală și informală

Republica Moldova se confruntă cu aceleași probleme ca și alte țări, dar amplificate de starea economică precară, criza politică îndelungată, instabilitatea regională. Este bine cunoscut faptul că baza pentru educarea unei forțe de muncă calificate și inovatoare este pusă în școli, iar calitatea educației, conform rezultatelor examenului național de bacalaureat din ultimii ani, este foarte joasă (68 la sută au promovat în 2013 și 56 la sută în 2014) [4]. Acest fapt influențează negativ calitatea forței de muncă. Astfel, companiile din sectorul TIC resimt insuficiența calității personalului de înaltă calificare [5]. Rezultatele obținute de către absolvenții liceelor demonstrează deficiențe în capacitățile existente ale instituțiilor de învățământ mediu [6], mai ales a celor din zona rurală, unde performanțele elevilor au fost mai proaste decât ale elevilor din mediul urban [7]. Această stare de lucruri impune acțiuni urgente pentru ameliorarea situației.

Sondajele privind calitatea mediului de afaceri din Moldova arată că lipsa forței de muncă calificate se constituie într-un obstacol serios în calea dezvoltării economiei de piață: 66,7% din companii menționează că se confruntă cu această problemă [8]. În special, agenții economici atestă irelevanța cunoștințelor profesionale și a competențelor absolvenților instituțiilor de învățământ secundar-profesional în raport cu necesitățile pieței. Întreprinderile solicită un nivel mai înalt de profesionalism și competențe specifice.

Cu toate că pe parcursul anilor 2005 – 2012, ponderea cheltuielilor publice pentru învățământ în PIB a crescut de la 7,9% la 8,4% (Strategia „Educația-2020”), numărul de tineri interesați de studiile secundare profesionale, dar și medii de specialitate, este în scădere, tinerii orientându-se în special spre studii superioare.

Se consideră că poți deveni specialist și obține un loc de muncă bine plătit doar după absolvirea universității. Tinerii nu se simt pregătiți și motivați să-și aleagă cariera conform aptitudinilor din băncile școlii, iar după absolvirea liceului nu au calificări care să le permită să utilizeze oportunități valoroase de angajare în câmpul muncii.

În vederea soluționării acestor probleme, Republica Moldova a aprobat și implementează un șir de documente importante de politici, cum ar fi: Strategia „Moldova Digitală 2020” [9], Strategia „Educația 2020” [10], Strategia de dezvoltare a învățământului vocațional/tehnic pe anii 2013 – 2020 [11], proiectul Strategiei de creștere a competitivității industriei tehnologiei informației pe anii 2015 – 2021 [12].

Aceste documente servesc drept o bază solidă pentru promovarea e-competențelor. Strategia Națională

de dezvoltare a societății informaționale „Moldova digitală 2020”, de exemplu, include pilonul **Capacități și utilizare** – consolidarea alfabetizării și competențelor digitale – pentru a permite inovarea și a stimula utilizarea. Strategia de dezvoltare a educației pentru anii 2014 – 2020 „Educația-2020”, principalul document de politici în domeniul educației, stabilește în **Direcția strategică 3: integrarea eficientă a TIC în educație**, 3 obiective specifice:

1. Sporirea accesului la educație de calitate prin **dotarea instituțiilor de învățământ cu echipamente moderne**, utile procesului de studii.

2. Dezvoltarea competențelor digitale prin elaborarea și aplicarea **conținuturilor educaționale digitale** în procesul de învățământ.

3. Creșterea eficacității și eficientizarea **managementului școlar** la nivel de sistem, de școală și de clasă prin intermediul tehnologiilor informaționale.

În Republica Moldova există mai multe centre pentru copii și tineret cu activități extrașcolare, inclusiv în domeniul tehnologiei și matematicii. Centrele de învățământ extrașcolar cu profil tehnic sunt concentrate preponderent în mun. Chișinău. Drept exemplu ar fi: **Centrul de Creație Tehnic-Științifică a Elevilor** cu secția radiotehnică, radiosport și tehnica de calcul cu 3 laboratoare, respectiv 36 de cercuri, care cuprind 545 de elevi (clasele a V-a și a VI-a pentru elemente de bază și clasele a VIII-a – a XII-a cu studii de măsurări electronice și tehnică (de calcul performantă), **Centrul Republican pentru Copii și Tineret „Artico”** cu sectorul IT și Comunicare sau Robo Club, care au ca scop predarea noțiunilor din informatică pentru înțelegerea limbajelor de programare precum: Turbo Pascal, C#, C++, JAVA.

Există, de asemenea, un șir de proiecte și inițiative care încearcă să implementeze prevederile documentelor de politici, precum:

- Proiectul „Îmbunătățirea calității învățământului vocațional-tehnic în domeniul Tehnologiilor Informaționale și Comunicațiilor din Republica Moldova”;

- Centrul moldo-coreean de informare și acces (din august 2012, în cadrul MTIC), Centrele SYSLAB;

- Centre VUE. Uniflux-Line este unicul centru Pearson VUE SELECT din Republica Moldova;

- Centrul Moldo-Român de Excelență pentru Educație Modernă (CEEM) (din ianuarie 2012). Obiectivul CEEM este de a promova cele mai noi tendințe și tehnologii educaționale destinate modernizării continue a procesului educațional în Republica Moldova;

- Centrul pentru educație antreprenorială și asistență în afaceri (CEDA) implementează Proiectul „Reproiectarea orientării profesionale și consilierii în carieră pentru competitivitatea pieții muncii din Republica Moldova”, finanțat de Guvernul Austriei;

- Alte inițiative.

Totuși, acestea, cu mici excepții, sunt în primul rând concentrate în Chișinău, iar în al doilea rând, nu oferă soluții/mecanisme **sustenabile** pentru orientarea tinerilor spre a obține e-competențe și a îmbrățișa profesii bazate pe acestea încă din clasele gimnaziale/liceale. Majoritatea proiectelor și inițiativelor implementate cu suportul fondurilor externe par a nu avea un mecanism de aplicare imediată a cunoștințelor celor instruiți, iar riscul ca tinerii antrenați în programele unor astfel de proiecte să rămână sau să devină din nou șomeri este relativ înalt. Aceste programe de instruire poartă un caracter ocazional și nu garantează continuitatea șirului de activități, inclusiv ale celor practice în cazul beneficiarilor locali.

Aplicarea limitată a metodelor și dispozitivelor interactive TIC în scopuri didactice și manageriale nu permite atingerea obiectivelor calității, incluziunii și eficienței, care să îi pregătească pe tineri pentru a satisface cerințele pieței muncii și a se încadra plener în viața socioeconomică [10]. Pentru stimularea dezvoltării noilor talente și motivarea tinerilor de a rămâne în țară, sunt necesare noi programe/mecanisme cu un nivel de implicare mai înalt. Elevii, dar nu numai, care au interes de științele tehnice, bunăoară, ar putea evolua de la nivelul de simplu utilizator la nivel de practician TIC.

În acest sens se propune analiza oportunităților de creare a Centrelor de Performanță/competențe în TIC pentru tinerii din afara capitalei.

Concepția Modelului Rețelei Centrelor de e-competențe „Look@IT”

Strategia Uniunii Europene privind competențele pe termen lung „e-competențe pentru secolul XXI” este orientată spre obținerea progreselor cu mai multe realizări vizibile, în special în ceea ce privește producerea de practicieni în domeniul TIC. Abordarea conceptuală a modelului propus este bazată pe scenariile europene de perspectivă cu privire la cerere și ofertă (2015 – 2020), o analiză a impactului de aprovizionare la nivel mondial și pe Cadrul European de e-Competențe, ținând cont de condițiile locale și de cadrul normativ din Republica Moldova.

Termenul „e-competențe” cuprinde un set larg de competențe necesare pentru locul de muncă modern și economia digitală. Inovațiile de succes în domeniul TIC necesită abilități transdisciplinare, cognitive și de rezolvare a problemelor, precum și o înțelegere a bazelor abilităților de afaceri și de comunicare, inclusiv a competențelor în limbi străine. Activitatea rețelei de Centre de competențe „Look@IT” va fi orientată spre consolidarea cunoștințelor obținute în cursul școlar de bază și complementarea Curriculum-ului existent cu

competențe noi pentru a satisface necesitățile curente și de perspectivă ale pieței muncii.

Competențe preconizate pentru absolvenții Centrelor

Prin crearea Centrelor respective se urmărește formarea următoarelor categorii de e-competențe/ e-abilități [13], în mod generic:

- **Abilități de practician TIC** – capacități necesare pentru cercetarea, dezvoltarea, proiectarea, planificarea strategică, de gestionare, producere, consultanță, marketing, vânzări, integrare, instalare, administrare, întreținere, suport și sisteme de service TIC.

- **Abilități de utilizare TIC** – capacități necesare pentru aplicarea eficientă a sistemelor și dispozitivelor TIC de către individ. Utilizatorii TIC aplică sisteme și instrumente în sprijinul propriei lor munci. Abilitățile

de utilizare acoperă utilizarea de instrumente software comune și de instrumente specializate de sprijinire a funcțiilor de afaceri în industrie. La nivel general, ele acoperă „alfabetizarea digitală”: competențele necesare pentru utilizarea cu încredere și în mod critic a TIC pentru muncă, timp liber, pentru învățare și comunicare.

- **Abilități de e-conducere (e-management, e-leadership)** – corespund capacităților necesare pentru valorificarea oportunităților oferite de TIC, în special pe internet, asigurarea unei performanțe mai eficiente a diferitor tipuri de organizații, explorarea noilor modalități de desfășurare a proceselor de afaceri / administrative și organizatorice și / sau inițierea de noi afaceri.

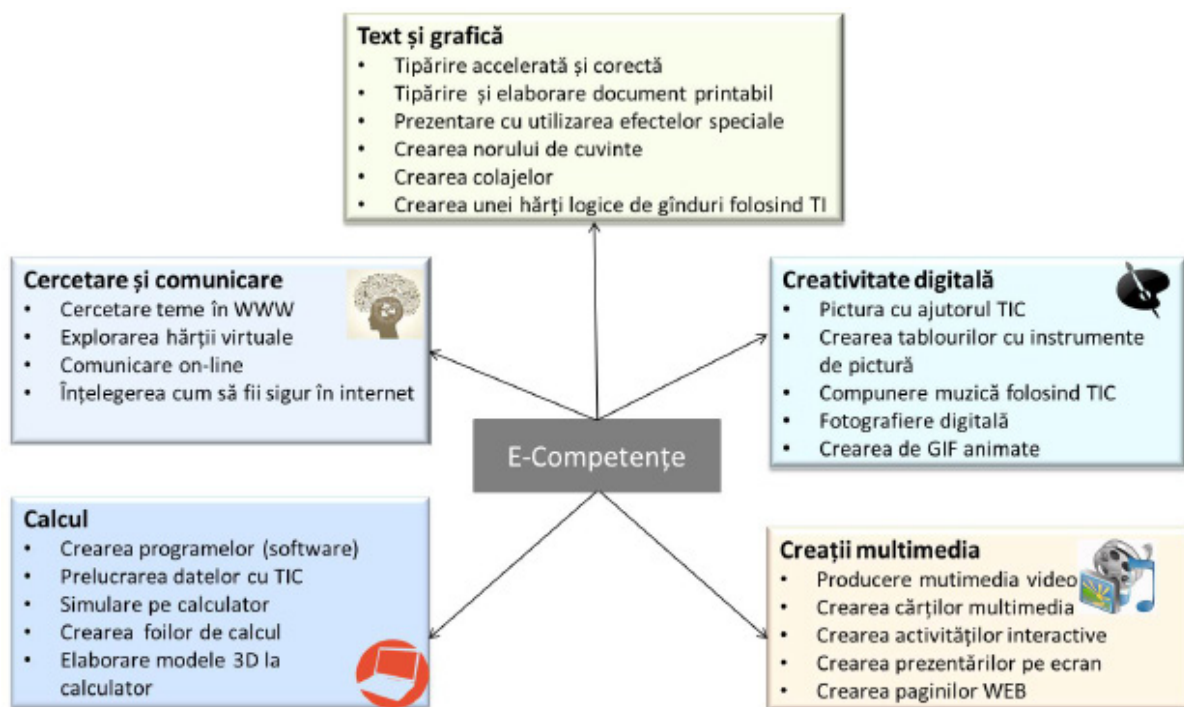

Figura 2. Exemple de e-competențe.

Elaborat în baza „New Primary Computing Learning Intentions” de Simon Haughton, disponibil pe <http://www.simonhaughton.co.uk/discussion-on-ict-issues> (accesat la 17.01.2015)

Misiune, scop, principii

Misiunea Rețelei este de a oferi suport elevilor și profesorilor în a consolida cunoștințele însușite în procesul de studii curriculare, precum și a obține competențe sporite în domeniul TIC, complementare programelor școlare, pentru a-i determina pe elevi să îmbrățișeze profesii și specializări cu utilizarea TIC în

conformitate cu cerințele în creștere ale pieței muncii pentru autorealizare.

Scopul rețelei: crearea oportunităților pentru tinerii, absolvenți ai liceelor (și nu numai), de a obține e-Competențe cu aplicarea imediată a acestora prin angajarea în câmpul muncii cu salarii decente.¹

¹ Din informația mai multor directori de companii IT, un salariu lunar decent pentru Republica Moldova, care ar diminua nivelul migrației specialiștilor, ar fi echivalent cu 1000\$.

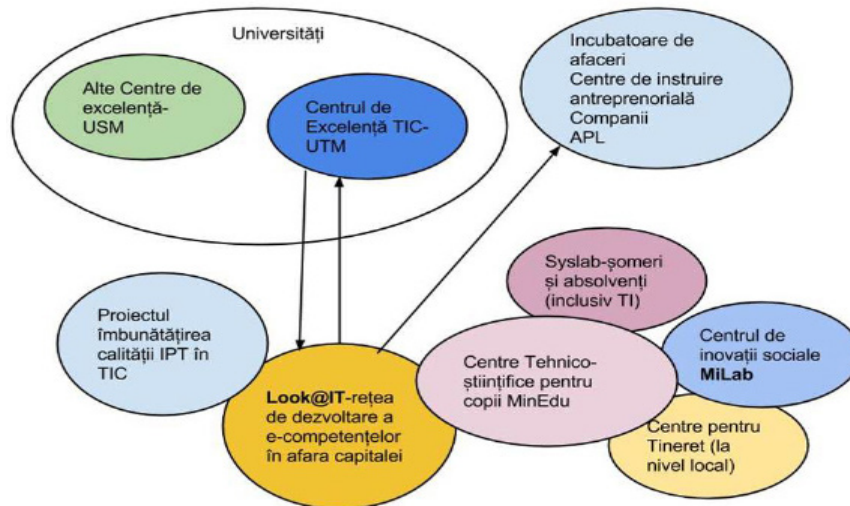

Figura 3. Locul rețelei Look@IT între alte proiecte și inițiative din Moldova.

Principii de funcționare și organizare a Centrelor:

1. Eficacitate (activitate bazată pe rezultate măsurabile, benefice pentru persoane, comunitate, companii, societate);

2. Durabilitate/Sustenabilitate/stabilitate (orientare de activitate și existență pe termen lung, cel puțin 15-20 ani);

3. Flexibilitate/Adaptabilitate (adaptarea la condițiile locale concrete și la perturbările (schimbările) de orice natură – politice, economice, sociale etc. atât a curriculum-ului, cât și a structurii organizaționale, metodelor de învățare);

4. Eficiență (obținerea rezultatelor scontate cu cheltuieli minime pentru comunitate, întoarcerea investițiilor în termeni rezonabili);

5. Accesibilitate/nediscriminare (toți doritorii care îndeplinesc criteriile de eligibilitate și vor respecta reglementările Centrelor vor avea acces la facilitățile oferite);

6. Competență/Inovare (profesori competenți și inovatori, facilitatori pregătiți, elevi bine instruiți, talente avansate în TIC; aplicarea celor mai noi realizări din domeniu, dar și a instrumentelor moderne inovative de învățare);

7. Aplicarea imediată a aptitudinilor (aplicarea cunoștințelor acumulate în: proiecte, aplicații practice, inclusiv la comanda autorităților publice locale și a companiilor atât locale cât și din alte localități);

8. Parteneriat social și co-management (activitățile vor fi desfășurate prin strânsă colaborare între sectorul public, cel privat și neguvernamental);

9. Mai mult pentru mai mult (celor care vor avea rezultate mai bune li se vor oferi și oportunități mai multe).

Priorități-cheie:

1. Formare și potrivire pentru locuri de muncă digitale necesare comunităților – oferirea pachetelor de formare co-proiectate cu industria TIC, cu autoritățile locale, astfel încât abilitățile formate să fie bazate pe nevoile de competențe pentru afaceri;

2. Învățare și predare inovatoare – oferirea unui grad și programe mai racordate la cele mai moderne metode și instrumente, astfel încât elevii să obțină abilități de succes;

3. Certificare – recunoașterea cel puțin la nivel național a calificărilor de e-Competențe obținute;

4. Mobilitate – ajutor pentru cei cu competențele adecvate de a ajunge la locul unde acestea sunt mai necesare, pentru a evita insuficiența din diferite zone geografice ale țării;

5. Creștere a gradului de conștientizare – atragerea elevilor către TIC, care oferă oportunități de carieră de succes pentru ambele sexe (incluziune, egalitate de gen);

6. Selectare, educare și promovare a talentelor – selectarea și pregătirea talentelor pentru olimpiade și concursuri naționale și internaționale în TIC;

7. Stimularea părinților și adulților, în general, pentru competențe digitale prin atragerea în activități de către elevii-participanți la programele Centrelor;

8. Formare și perfecționare continuă a profesorilor din centre – dezvoltarea abilităților de utilizare, valorificare a noilor tehnologii în educație și nu numai.

9. Obținere de finalități educaționale – competențe digitale; competența de a învăța să înveți; competențe antreprenoriale și spirit de inițiativă.

Metode/instrumente de învățare

Procesul de instruire reprezintă principalul sistem al sistemului de învățământ în cadrul căruia sunt realizate activitățile didactice (lecții, practici etc.) și educative (ore de dirigenție etc.) proiectate conform obiectivelor generale și specifice stabilite la nivel de politici a activității extrașcolare (Conceptul/modelul Centrelor). Aceste activități, integrate în cadrul instruirii, proiectate de profesor în contextul specific al fiecărei discipline extrașcolare, au ca efect învățarea didactică realizată de elev conform programelor extrașcolare, în afara clasei, în mediul extrașcolar.

Rețeaua Look@IT se va baza pe cele mai recente curriculumuri/programe autorizate emise de către furnizorii de top din industrie, cum ar fi Microsoft, Cisco, IBM, HP etc., pentru a pune la dispoziție cele mai noi soluții tehnologice. Acest deziderat va fi asigurat prin parteneriate cu Centrul Tehnologiei Informaționale și Comunicaționale în Educație, Centrul de Excelență al UTM, Companii internaționale de top din industria TI, companii locale de excelență.

Cel puțin următoarele metode/instrumente de învățare vor fi aplicate:

1. Instruiri prin lecții susținute de profesor;
2. Învățarea prin practică (Learning by doing);
3. Instruiri online centralizate oferite de profesori de cea mai înaltă calificare (din centrul CTICE, Centrul de excelență UTM și străinătate) cu facilitatori locali;
4. Online, direct cu profesorul;
5. Platforme de învățare sub tutela facilitatorului;
6. Cursuri specializate la solicitarea companiilor angajatoare;
7. Cercuri:
 - a. robotică
 - d. modelare
 - c. alte domenii posibile de interes.
8. Cursuri interdisciplinare – scrierea și managementul proiectelor cu utilizarea instrumentelor TIC (diagrama Gantt etc.), aplicații în medicină, agricultură etc.
9. Traininguri de comunicare – în spațiul online, rețele de socializare (destinate atât elevilor, cât și reprezentanților APL etc.)
10. Curs continuu: Securitatea informațională (destinat atât elevilor, profesorilor, cât și reprezentanților APL, părinților etc.)
11. Alte metode inovative care vor fi dezvoltate pe parcurs.

Principiile de formare a programelor de studii [14]

Inovativitate – abordare inovatoare, inclusiv cele mai moderne aplicații cu impact tangibil.

Complementaritate – includerea competențelor complementare celor care se conțin în curriculumul școlar/gimnazial/liceal de bază.

Relevantă – formarea de competențe specifice, necesare pentru integrarea în câmpul muncii și în societatea informațională, de continuare a studiilor de instruire profesională.

Calitate – raportarea competențelor preconizate de a fi formate și/sau performante și a activităților preconizate de predare-învățare-evaluare la standarde de referință, la bunele practici naționale și internaționale și a cerințelor câmpului muncii cu aplicarea aptitudinilor din domeniul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor.

Realizare a capacităților – materiile de studiat și activitățile preconizate de învățare și practică oferă fiecărui elev posibilitatea de a-și valorifica în volum deplin aptitudinile cu care este înzestrat.

Modularitate – gruparea materiilor și activităților de predare-învățare-evaluare-aplicare în unități de învățare ce se finalizează cu formarea și/sau performarea competențelor prestabilite.

Libertatea de a alege – extinderea posibilităților fiecărei instituții/unități de învățământ extrașcolar și a fiecărui elev de a alege conținuturile și mijloacele informatice de instruire.

Valorificare a experiențelor personale – crearea pentru fiecare elev a unui mediu informatic de învățare, care să-i ofere posibilități pentru performarea competențelor în baza propriilor experiențe de utilizare a mijloacelor tehnologiei informației și a comunicațiilor.

Invarianța față de tipurile concrete de echipamente digitale și produse-program – specificul instrumentarului informatic utilizat în procesul de predare-învățare-evaluare (echipamentele digitale, produsele-program de sistem, produsele-program de aplicații, produsele-program educaționale) nu influențează integritatea competențelor formate și/sau performate.

Promovarea localizării și adaptării software-ului, astfel încât să se aducă în conformitate cu cerințele de limbă și cultură autohtone.

Aspecte privind organizarea Rețelei Look@IT din perspectiva învățământului extrașcolar

Cadrul normativ existent permite desfășurarea activităților extrașcolare în câteva forme organizațional-juridice, dar, oricare ar fi forma de organizare, instituțiile de activitate extrașcolară sunt parte componentă a sistemului național de învățământ și își desfășoară activitatea în conformitate cu prevederile Codului Educației [15].

Învățarea pe tot parcursul vieții în contextul

educației nonformale se poate realiza în diferite instituții sau organizații, inclusiv, în instituții extrașcolare care sunt parte a învățământului general. Modul de funcționare a instituțiilor de învățământ extrașcolar trebuie să fie prevăzut în regulamentul-tip aprobat de Ministerul Educației și este benevol, iar pornind de la specificul activității, fiecare instituție de învățământ extrașcolar își elaborează propriul regulament de funcționare, coordonat cu organul local de specialitate în domeniul învățământului, unde se va specifica, în mod explicit, nomenclatorul serviciilor educaționale oferite gratuit beneficiarilor (conform art. 37, Codul Educației).

Indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare a instituției de învățământ, procesul de învățământ se desfășoară în baza standardelor educaționale de stat, aprobate de Ministerul Educației (conform art.14, Codul Educației).

Instituțiile de învățământ extrașcolar din Republica Moldova sunt înființate și gestionate de APL conform regulamentelor și standardelor aprobate de Ministerul Educației. Această normă poate fi considerată o constrângere pentru buna organizare și dezvoltare a activităților centrelor extrașcolare, întrucât sunt organizate și monitorizate de aceleași autorități ca

și în cazul școlilor, liceelor, iar de cele mai multe ori aceiași profesori din școli devin instructori, traineri și în centrele extrașcolare, existând riscul ca activitățile extrașcolare să interfereze cu cele școlare. Or, elevii nu simt de cele mai multe ori diferența dintre activitățile școlare regulate și cele extrașcolare de profil.

Pornind de la prevederile legislației, se propun spre discuții următoarele forme de organizare pentru atingerea scopului Rețelei Look@IT:

1. Proiect pentru perioada 2016 – 2025 sub egida Camerei de Comerț și Industrie (CCI), ca unitate de învățământ antreprenorial acreditată;
2. Proiect pentru perioada 2016 – 2020 cu unitate de conducere a proiectului în care va participa IDSI, StarNet, CCI, urmând ca în acest răstimp să se găsească o formă de organizare pentru fiecare localitate selectată, ca fiind cea mai potrivită pentru asigurarea durabilității;
3. Consorțiu fără personalitate juridică, fiecare fiind antrenat pe domeniile sale de competență;
4. Asociație obștească;
5. Fundație;
6. Instituție;
7. Alte forme posibile.

Analiza SWOT a modelului Rețelei Look@IT

Puncte tari	Puncte slabe
1. Existența specialiștilor care ar putea elabora programe de instruire pentru sporirea competențelor TIC, în conformitate cu necesitățile actuale ale țării. 2. Existența experienței de instruire TIC, a unor programe de instruire care ar putea constitui punctul de reper pentru noile programe (CTICE, Crearea Centrului de excelență UTM etc.). 3. Tradițional, Republica Moldova are o cultură înaltă în ce privește științele exacte.	1. Un număr insuficient de specialiști profesioniști (în școli) în domeniul TIC încadrați în procesul educațional. 2. Echipamente uzate moral și fizic în instituțiile de învățământ. 3. Echipamentele noi oferite de către Ministerul Educației nu sunt valorificate. 4. Finanțare insuficientă. 5. Inexistența/ insuficiența softurilor educaționale locale.
Oportunități	Amenințări/riscuri
1. Proiectul este în concordanță cu strategiile naționale în domeniul dat (Strategia „Moldova Digitală 2020”, Strategia „Educația 2020”, Strategia de dezvoltare a învățământului vocațional/tehnic pe anii 2013-2020 ș.a.). 2. Există perspectiva susținerii proiectului de către autoritățile publice locale și directorii instituțiilor de învățământ. 3. Domeniul TIC oferă posibilități mai mari de angajare în câmpul muncii. 4. Există argumente sigure privind angajarea în câmpul muncii, chiar și în cazul unor abilități avansate în domeniul TIC. 5. Voința politică de schimbare la nivel central. 6. Existența Acordului de Asociere cu UE. 7. Posibilitatea asigurării unui flux continuu de elevi care vor să devină competenți în TI.	1. Obstacole de ordin birocratic (un număr mare de documente, autorizații, permisiuni etc.), care pot perturba realizarea proiectului sau întârzia lansarea proiectului. 2. Numărul mare de potențiali participanți la realizarea proiectului (CCI, IDSI, Starnet, CTICE, Centrul de Excelență UTM, MinEdu, MTIC) poate complica procesul de desfășurare a proiectului. 3. Refuzul potențialilor finanțatori de a aloca resurse din considerente obiective și subiective (proiectul poate să nu fie considerat o prioritate, pot fi alte domenii care necesită stringent finanțare). 4. Salarii mai atractive în alte țări și emigrarea profesorilor competenți, dar și a tinerilor care au devenit buni profesioniști. 6. Refuzul de participare în această rețea a unor actori de pe piață în cazul existenței unei companii dominante.

CONCLUZII

Rețeaua Centrelor de e-competențe Look@IT vine să completeze cu o verigă lipsă lanțul de formare a abilităților în tehnologia informației și comunicațiilor, abilități absolut necesare acum pentru piața muncii.

Modelul propus urmează să fie supus dezbaterilor publice, completat în conformitate cu sugestiile specialiștilor și ale tuturor celor interesați, apoi acceptat și promovat pentru pilotare.

BIBLIOGRAFIE

1. Dr. Eileen Doherty, IVI, Dr. Clare Thornley, IVI, Dr. Marian Carcary, IVI, Dr Stephen Mc Laughlin, IVI, Werner B. Korte, Karsten Gareis, empirica GmbH, Marianne Kolding, Gabriella Cattaneo, IDC, Fiona Fanning, CEPIS. Competențe digitale: Dimensiunea internațională și impactul globalizării, 2014. http://www.eskills-international.com/files/e-Skills_The_International_Dimension_Romanian.pdf
2. Werner B. Korte, Karsten Gareis, Tobias Hüsing. Competențe digitale pentru locuri de muncă în Europa. Măsurarea progresului și avansarea. empirica GmbH, 2014. http://eskills-monitor2013.eu/fileadmin/monitor2013/documents/Country_Reports/Brochure/eSkills_Monitor_RO.pdf
3. Manifestul competențelor digitale. European Schoolnet (EUN Partnership AISBL), 2014 http://eskills4jobs.ec.europa.eu/c/document_library/get_file?p_l_id=2293358&folderId=2379788&name=DLFE-13542.pdf
4. <http://edu.gov.md/ro/evenimentele-saptaminii/ministerul-educatiei-a-anuntat-rezultatele-bac-2013-si-noutatile-din-metodologia-bac-2014-15118/>, <http://diez.md/2014/10/03/au-fost-prezentate-rezultatele-finale-ale-examenelor-si-evaluarilor-nationale-din-anul-2014/>
5. Sectorul TIC în Moldova. Cartea Albă a Politicilor 2012, ATIC.

Acceptarea localităților pentru includerea în proiect în vederea testării modelului se va efectua în baza unor criterii clare, va fi organizat un proces transparent de evaluare.

Participarea autorităților publice locale în susținerea funcționării centrelor este o condiție obligatorie în vederea asigurării sustenabilității acestei inițiative.

6. <http://www.moldova.org/rezultate-finale-bac-2014-rata-de-promovabilitate-este-de-56/>
7. Colectarea și analiza datelor referitoare la învățământul general din Republica Moldova, IPP, 2013.
8. Studiu: Relațiile de muncă în Republica Moldova din perspectiva companiilor, realizat cu sprijinul PNUD și al Guvernului Belgiei, mai-iunie 2007.
9. Strategia națională de dezvoltare a societății informaționale „Moldova Digitală 2020”, Hotărârea Guvernului nr. 857 din 31.10.2013.
10. Strategia de dezvoltare a educației pentru anii 2014-2020 „Educația 2020”, Hotărârea Guvernului nr. 944 din 14.11.2014.
11. Strategia de dezvoltare a învățământului vocațional/tehnic pe anii 2013-2020 http://www.edu.md/file/Str_2013-2020.pdf
12. http://www.mtic.gov.md/strategia_de_comp_rom/
13. e-Skills for the 21st Century <http://ec.europa.eu/DocsRoom/documents/7146>
14. Sursa de inspirație: Anexa 1 la Ordinul Ministerului Educației nr. 936 din 28 august 2014.
15. Codul Educației al Republicii Moldova, 2014. <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&id=355156>

Petru Balan. Scenografie (schiță) la spectacolul *Sfânta Sfințelor* de I. Druță, regia V. Țapeș. Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice, 1980.